

УДК

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

В.П. Мироненко, здобувач*

Розглянуто фінансово-кредитну політику банку банківського кредитування на макро- та мікрорівні.

Фінансово-кредитна політика, банк, держава, регіон.

В Україні одним із лідерів на ринку банківських послуг є Промінвестбанк, частка якого в 2004 р. становила 14,5 % від обсягу послуг, наданих комерційними банками. Активи банку на 1.09.2004 року склали 10,7 млрд грн., кредитний портфель – 7,5 млрд грн., капітал – 1,1 млрд грн. Промінвестбанк є універсальним фінансовим інститутом, що надає близько 300 видів банківських послуг. Платіжний оборот через Розрахункову палату за минулий рік зріс у 1,7 раза і становив понад 864 млрд грн.

Метою дослідження є визначення ролі Промінвестбанку у фінансовій сфері країни та регіону.

Матеріали та методика. . На основі матеріалів періодичних видань і та фінансових звітів Промінвестбанку зроблено аналіз роботи фінансової установи за 2004–2005 рр. з використанням системно-аналітичних методів.

Результати досліджень. Депозитна політика банку спрямована на створення власної ресурсної бази, запровадження нових видів депозитів на різні терміни та активізацію залучення вільних коштів суб'єктів господарювання та населення [5].

У 2004 р. загальний обсяг ресурсної бази збільшився на 39,0 %, що складає 10,6 млрд грн. В її структурі найбільшу питому вагу займають кошти на рахунках юридичних осіб (52,4%) і вклади населення (32,3%).

За цей період у банку сформувалося своє коло клієнтів, вироблено власну систему ризиків, тобто створено всі необхідні засади для подальшого розвитку сучасного банківського інституту [2].

Основні фінансово-економічні показники банку свідчать про зміцнення його позицій. Так, валюта балансу збільшилась на 3359,5 млн грн. і в другому кварталі 2005 р. становила 13091,0 млн грн. Фінансові ресурси банку виросли в 1,4 раза та досягли 10,6 млрд грн., заборгованість за кредитами в економіку також збільшилась в 1,4 раза – до 8 млрд грн. Динамічно нарощувались й інші показники.

Надійність і професіоналізм є основними факторами зростання довіри з боку підприємств.

Кількість клієнтів — юридичних осіб за звітний рік зросла на 5,5 тис. одиниць. Серед них — флагмани української індустрії: НАК "Нафтогаз України", ДП "Енергоринок", металургійні комбінати "Криворіжсталь" і Маріупольський імені Ілліча, тисячі інших підприємств та організацій.

Вони виробляють третину ВВП країни, майже 45 % промислової продукції, забезпечують 30 % бюджетних надходжень.

Заощадження, які населення довірило банку перетворюються у фінансово-кредитні ресурси – інструмент фінансування різноманітних державних і підприємницьких програм.

Характерною рисою кредитної політики є індивідуальний підхід до кожного позичальника як щодо визначення найбільш ефективної схеми кредитування та формування застави, так і визначення плати за користування кредитом.

За бажанням клієнта кредитна підтримка може надаватися у вигляді короткострокових кредитів на поповнення обігових коштів, овердрафту, в формі кредитної лінії на розширення та модернізацію виробництва, придбання основних засобів і на ін. [5].

Кредитні вкладення Промінвестбанку в економіку України за роки її незалежності перевищили 41 млрд дол. США. Щорічно понад 10 тис. підприємств всіх галузей економіки та різних форм власності користуються кредитами Промінвестбанку.

Промінвестбанк надав своїм клієнтам у різних валютах 37,2 млрд грн. кредитів, що на 3,6 млрд грн. більше, ніж у попередньому році. Кредити переважно надавалися на виробничі та інвестиційні потреби суб'єктів господарської діяльності. При цьому 24,2 млрд грн. (понад 60% кредитних вкладень банку) спрямовано у промисловість.

Вагому кредитну підтримку отримали підприємства машинобудування та металообробки, частка яких у кредитному портфелі Промінвестбанку на 1.01.05 складала 10,55 (або 834,5 млн грн.), харчової промисловості – 6,8% (або 543,1 млн грн.), чорної металургії – 4,8 (або 384,1 млн грн.). Які уповноважений банк оптового ринку електроенергії України та банкіра оптового ринку енергетичного вугілля України, Промінвестбанк забезпечував пріоритетне обслуговування паливно-енергетичного комплексу, на потреби якого в 2004 р. спрямовано 18,4 млрд грн. кредитів, що на 4,4 млрд грн., або в 1,3 раза більше, ніж у 2003 р. У тому числі у вугільну промисловість – 3 млрд грн., паливну промисловість – 11,9 млрд грн., в енергетику – 3,5 млрд грн. За звітний рік рівень розрахунків споживачів за електроенергію збільшився з 93,2% до 97,6%. На відновлення транспортної галузі Промінвестбанком було направлено 667,2 млн грн.

Серед інвестиційних проектів державної ваги, реалізованих банком в 2004 р. – фінансування введення енергоблоків на Хмельницькій та Рівненській АЕС, відкриття автобану Київ-Одеса, будівництво потягів для швидкісних залізничних магістралей, виробництво українського магнію на Калуському ЗАТ “Магній” та багато інших.

Робота банку багато у чому визначається вмінням керівництва працювати з різними видами ризиків у процесі розміщення залучених ресурсів [5].

Новим пріоритетним напрямом діяльності Промінвестбанку стало фінансування агропромислового комплексу. За січень–грудень 2004 р. позичальники, що здійснюють свою діяльність у сфері виробництва і

переробки сільськогосподарської продукції, отримали 1,0 млрд грн. кредитів, що в 1,3 раза більше, ніж за 2003 р.

Підтримуючи заходи нового уряду, Промінвестбанк у поточному році спрямував у виробництво сільгосппродукції 1,4 млрд грн., це близько 37 % усіх кредитів, наданих селу всією банківською системою України [3].

З року в рік зростає міжнародний рейтинг установи. Це єдиний в Україні банк, який входить до тисячі найбільших банків світу.

Промінвестбанк підтримує зв'язки з 220 провідними фінансовими установами та 21 компанією, що розташовані в 41 країні світу. Ним відкрито 47 кореспондентських рахунків в 23 іноземних банках. Через ці рахунки за 2004 р. здійснено понад 180 тис. платежів, обсяг яких становив 12,2 млрд дол. США. Партнерами Промінвестбанку є Bank of New York (США), Deutsche bank AG (Німеччина), HSBS Bank Pls (Великобританія), Credit Suites First Boston (Швейцарія), Bank of Tokyo-Mitsubishi Ltd (Японія), ОАО «Банк внешней торговли» (Росія).

Надходження та перерахування коштів клієнтів за кордон склали 11 млрд дол. США. За загальним обсягом платежів Промінвестбанк займає провідне місце в банківській системі України. Часка надходжень за експортними операціями на рахунки клієнтів банку в загальному обсязі експорту держави за 2004 р. склала 15,2%, за імпортними операціями – 13,7% (в загальному обсязі імпорту) [4].

Промінвестбанк є основним оператором на міжбанківському валютному ринку України. Дохід від операцій купівлі-продажу безготівкової та готівкової іноземної валюти в 2004 р. збільшився порівняно з 2003 р. на 28,6 %.

У Чернігівському регіоні Промінвестбанк представляють чотири філії та 11 безбалансових відділень, через які реалізується головне кредо банку – розвиток національної економіки Чернігівщини. Всі вони є прибутковими.

Діяльність філії "Чернігівське Центральне відділення Промінвестбанку" спрямована на реалізацію стратегії розвитку

Промінвестбанку. Цільовими орієнтирами є забезпечення динамічного розвитку ресурсної бази, подальше нарощування обсягів активних операцій, розширення спектра банківських послуг і забезпечення високої якості їх надання.

В 2005 р. філії Промінвестбанку Чернігівського регіону зберегли стабільні показники діяльності: обсяг активів з початку року зріс на 27 % і становить близько 2000 млн грн., у тому числі кредитний портфель зріс на 44 % і склав 165 млн грн., тобто в структурі кредитного портфелю банків всієї області питома вага наданих кредитів Промінвестбанком становить 15,1 %.

Всього з початку року надано філіями Промінвестбанку в Чернігівському регіоні понад 140 млн грн. кредитів, у тому числі близько 80 млн грн. кредитів підприємствам сільського господарства. Вони спрямовуються на розвиток енергетики, паливної промисловості, транспорту, машинобудування, металургії, сільського господарства, харчової промисловості та всіх інших галузей.

За 2005 р. філіями Чернігівського банку додатково залучено коштів юридичних осіб до 9 млн грн. і близько 15 млн грн. коштів фізичних осіб. Така ситуація відображає привабливу відсоткову політику та фінансову надійність банку для населення та підприємств, які розміщують тут свої кошти. Промінвестбанку довірено 11 % усіх залучених банками області коштів юридичних і фізичних осіб.

Нині кожна шоста гривня кредитів у Чернігівській області надається саме установами Промінвестбанку, що є ознакою основостворюючого положення його в фінансовій системі регіону.

В подальшому пріоритетним напрямом діяльності банку є фінансова підтримка паливно-енергетичного комплексу як основи забезпечення безпеки України та фінансування агропромислового комплексу.

Динамічному розвитку Промінвестбанку та посиленню його позицій серед вітчизняних банків сприятиме активна зовнішньоекономічна діяльність, широке визнання його в міжнародних колах.

Стратегія розвитку регіональної мережі банку передбачає створення філій та відділень в економічно вигідних регіонах України.

Першочерговим завданням регіональної політики банку є збільшення бази клієнтів, поліпшення якості та розширення спектра банківських продуктів.

Подальші зусилля Промінвестбанку як і раніше спрямовуються на завоювання нових сегментів банківського ринку та збільшення частки банку у вже освоєних. Постійне прагнення до поліпшення якості послуг у поєднанні з індивідуальним підходом до своїх клієнтів дасть змогу банку й надалі посідати провідні місця на фінансовому ринку України.

За 70-річну історію роботи на банківському ринку Промінвестбанк довів, що здатний успішно виконувати завдання будь-якої складності, пропонуючи потенційним партнерам банку нові технології та банківське обслуговування.

Оцінюючи й аналізуючи тенденції, які останнім часом відбуваються в Україні, можна побачити стрімке бажання іноземних банків увійти на фінансовий ринок України через купівлю вітчизняних банків і створення нових. Тому конкурентне середовище постійно зростає і банківським установам необхідно вживати радикальних заходів щодо підвищення конкурентоспроможності в умовах загострення фінансово-економічної кризи.

Одним із важливих напрямів підвищення конкурентоспроможності є *кадрова політика*: підготовка високопрофесійних менеджерів, звільняючи при цьому некваліфікованих і непридатних до управління процесом працівників; скорочення зайвих структур і підрозділів в установах банку, які неефективно працюють; створення ефективніших структурних підрозділів, розрахункових центрів, фінансових маркетів з розширенням спектра послуг;

аналіз плинності кадрів, перегляд мотиваційних факторів, застосування форм заохочення працівників за досягнення хороших результатів у роботі; практика стажування провідних спеціалістів у кращих банках України та за кордоном; перегляд структури управління в інтересах підвищення ефективності праці;

політика розвитку електронної системи: зосередження уваги на підвищенні рівня технічного забезпечення обробки електронної інформації, недопущення збоїв платіжної системи, забезпечення безперебійного та ефективного функціонування банкоматів, значного розширення географії їх розміщення, запровадження нових технічних засобів, ефективнішого використання електронної техніки; посилення захисту електронної технології та економічної інформації;

робота з клієнтами:

створення бази даних з повною інформацією про керівників і власників фірм та їхньої кредитної історії;

оцінка діяльності установ банку за показником зростання їх частки в регіоні щодо мобілізації фінансових ресурсів;

проведення активних операцій щодо розширення бази клієнтів, конференцій з клієнтами і банком з питань удосконалення взаємних відносин, механізму кредитування, розрахунків, банківських послуг та ін.;

розробка стратегії дій банку з клієнтами в умовах активізації діяльності в Україні іноземних банків;

розробка механізму концентрації грошових потоків коштів клієнтів через рахунки банку;

розробка і систематичне проведення реклами в усіх регіонах України, охоплюючи всі банківські установи, за єдиним планом, зразками, методологією та централізованим фінансуванням;

стратегія проведення контролю за активно-пасивними операціями:

- спрямування кредитних ресурсів в пріоритетні галузі економіки: енергетику, нафтогаз, вугільну промисловість, металургію, машинобудування, транспорт, будівництво, сільське господарство;
- збільшення обсягів мобілізації фінансових ресурсів через залучення нових депозитів юридичних і фізичних осіб для вирішення питання фінансування кредитних проектів;
- забезпечення оперативності та гнучкості кредитної (процентної) політики відносно пріоритетів;
- забезпечення чіткого контролю та аналізу експортно-імпортного ринку країни та встановлення ділових стосунків з експортерами, участь у укладенні контрактів, беручи їх за основу в кредитуванні;
- підсилення контролю при проведенні імпортних операцій, здійснювати кредитування проектів за наявності високоліквідної застави;
- збільшення власного капіталу банку для зростання обсягів активних операцій, одночасно вивільнюючи неприбуткові фонди;

заходи посилення режиму економії:

- збільшення обсягів комісійних доходів за рахунок розвитку спектра банківських послуг та повне покриття адміністративних витрат за рахунок комісійних.

Висновки. Отже, спрямованість банківського кредитування на завоювання нових сегментів ринку та збільшення частки на вже освоєних, постійне прагнення до поліпшення якості послуг у поєднанні з індивідуальним підходом до своїх клієнтів робить банки лідерами по фінансово-кредитному забезпеченні юридичних та фізичних осіб.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Банк “Аркада”: досвід роботи // Вісник національного банку України. – 2002. – №2. – С. 25-28.
2. Патрикац Л. Промінвестбанк: високоточний механізм економічного зростання // Вісник НБУ. – 2002. – №10. – С.11-17.
3. Відродження села в наших руках // Обрій-ПІБ: Газета АКБ “Промінвестбанк”. – 2005. – 14-20 липня.
4. Звіти про фінансові результати за 2004-2005 рр. діяльності Промінвестбанку
5. Банки України: підсумки // Україна-бізнес. – 2004. – №30.

Формирование финансово-кредитной политики Проминвестбанка на государственном и региональном уровне

В.П. Мироненко

Рассмотрена финансово-кредитная политика банковского кредитования на макро- и микроуровне.

Финансово-кредитная политика, банк, государство, регион.

Financing and credit policy forming in Prominvestbank at the state and regional level

V.P. Mironenko

This article deals with financial and credit banks' credit policy at the state and regional level.

Financing and credit policy, bank, state, region.